

**DISPUTATIO JURIDICA
DE EMPHYTEUSI,
QUAM DEI TRIN-UNIUS
AUSPICIO ... PRÆSIDE,
VIRO ... DN...**

Christian Kremberg, Georg Wildvogel,
Valenti Gonzaga

Disputatio Juris

EMPHYTEUSIS

De Emphyteusi, seu de Usu, Fructu, et Habitatu
perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

perpetuo, et de Emphyteuta, et de Emphyteutico

In Nomine Sacrosanctæ & Individuæ
Trinitatis

PRÆLOQUIUM.

Emphyteutici contractus materiā
utilissimam, jucundissimam ac
necessariam esse testatur Clarus
lib. 4. sentent. §. Emphyteosis
in proem. latè quippe patet & quotitè in pra-
xi occurrit, Everhardus in top. in loc. ab.
Emphyt. ad feud. Cum itaq; commenda-
tione haud egeat, quod se ipsum satis ostendit
l. i. prin. ff. de in integ. restitut; vino vendi-
bili hederam suspendere viderer, si hujus ma-
terie utilitatem ulterioribus verborum enco-
miis prosequerer. Proinde missis *παράτοις*, i-
psam rei tractationem aggredi, & materie
hujus pro ingenii tenuitate simplici stylo ac
filo elaborata, ac brevissimis, quantum fieri
potuit, thesibus comprehensa *ἡ ἀπὸ τοῦ* placido
examini submittere animus est.

T H E S I S I.

Priusquam realem hujus materiæ tractationem ag-
grediamur, hîc in vestibulo ejus Etymologi-
am (a) Homonymiam (b) & Synonymiam
(c) consideremus necesse est.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ.

(a) Emphyteusis est vocabulum origine Græcum : de-
ducitur à præpositione ἐν, in, & verbo φυτεύω, quòd signifi-
cat planto, sero, per compositionem fit ἐμφυτεύω, implanto,
in sero, per Metaphoram melioro ; ut ita Emphyteusis sit me-
lioratio, ducto nomine à causâ finali hujus contractus ; quia
agri seu fundi steriles vel deserti ab hostibus ob meritum Emphyteu-
tis eo fine conceduntur, ut eos meliorent, hoc est, ut inferendo,
implantando meliores, fertiliores ac exultiores reddant: Wes-
senbec. *tr. ad tit. si ager. vectig. n. 1. & ad §. aded 3. Inst. de locat. & cond.*
n. 2. Rittersh. ad d. §. 3. Coras. in rubr. C. de jure Emphyt. n. 7. Donell.
9. comm. 13. lit. B. Mynsing. ad d. §. 3. Inst. de locat. n. 1. Sichard. ad l. 1. C.
h. 1. n. 4. Agri verò qui in Emphyteusin conceduntur, dicun-
tur Emphyteutici seu Emphyteuticarii *rub. tit. si ager vectig. per.*
item vectigales l. agriciuitatum. 1. ff. si ager vectig. quod certum
vectigal sive pensio quotannis de iis præstari soleat. *d. l. 1. ff. h. t.*
§. aded 3. Inst. de locat. Germanicè Erbzinfigüter *Schneidvorn. ad d.*
§. 3. in princ.

(b) Sumitur vocabulum Emphyteusis dupliciter : 1. pro
jure, quo Emphyteuta fundo à domino sub lege annuæ pensio-
nis concessio, habere un frui potest. *l. 1. ff. h. t. Donellus, 9. comm. 13.*
in prin. 2. pro contractû, quo jus illud constituitur, *l. 1. C. de jure*
Emphyt. quemadmodum etiam pignus interdum sumitur pro
contractû *l. pignus. 1. ff. de pignor. act.* interdum pro re ipsa pignori
data. *l. conventio. 1. §. 2. ff. de pignorib. Rittersh. ad d. §. 3. Donell. cit. loc.*
lit. A. Humnius, variar. resolut. lib. 3. tract. 7. part. 2. quest. 13. Regula-
riter tamen hoc vocabulum potius jus prædii significat, quam
contractum ipsum Emphyteuticum, *Talem. part. 1. disp. ad tr. 15. q. 1.*

(c) Dici-

(c) Dicitur Emphyteusis jus perpetuum l. ad palatino-
rum. l. C. de offic. com. sac. pal. jus perpetuum. l. privata 10. C. de ex-
cusat. mun. l. pradia 5. C. de locat. prad. civil. item perpetua condu-
ctio. l. viam. 10. C. de locat. & cond. eâ namq; videtur intelligi Em-
phyteusis Bachov. ad d. §. aded 3. Inst. de locat. hinc Emphyteutæ
dicuntur perpetuarii. l. divi. 1. C. de locat. pradior. civil. item perpé-
tuarii conductores l. loca 3. C. d. r.

II.

Premissis generalioribus, methodi ratio postulat, ut
ad ipsius rei definitionem accedamus. Defini-
tur autem Emphyteusis contractus (a) Juris Civilis
(b) nominatus (c) & bonæ fidei (d) quô, scriptu-
râ interveniente (e) res immobilis (f) utenda-fru-
enda conceditur (g) sub lege meliorationis (h) &
præstationis annuæ. (i)

(a) Quia ultrô citroq; obligationem producit. l. Labeo.
19. ff. de verb. signif. vocatur justus validusq; contractus. d. §. 3. l. r.
C. b. t. qui legem suam ex conventionem sicut alius quivis con-
tractus accipit. l. depositum. 5. §. 5. ff. de posit. l. contractus. 23. ff. de reg.
jur Bachov. ad d. §. aded 3. Treutl. vol. 1. disp. 29. tb. 9. Schneidvv. hinc n. 1.
Vvesenb. w. d. t. n. 2.

(b) Quia ante Zenonis constitutionem formam non
habebat, sed modò emptioni & venditioni; modo locationi
& conductioni annumerabatur d. §. aded 3. quando autem for-
mæ aliquid additurâ jure Civili; tunc juris Civilis factum in-
telligitur. l. jus civile. 6. ff. de just. & jure. Forster. disp. 18. th. 9. Schneidvv.
hic num. 1. id quod Zeno Imperator suâ constitutione fecit.
d. §. 3.

(c) Quoniam habet proprium & speciale nomen à lege
ei tributum, quod alteri contractui non competit, nimirum
Emphyteusis. d. §. 3. l. 1. ff. h. t. l. 1. 2. & 3. C. de jure Emphyt. Corae. ad l. 1.
C. h. t. n. 9. Myhsing. ad d. §. 3. n. 6. Bronch. cent. 1. miscel. controv. assert. 43.
Arum. exercit. 14. tb. 13. lit. B. Haenon. disp. 16. controv. tb. 20. lit. A. Treutl.

disput. 29. volum. 1. thes. 9. Everhard. in top. loc. ab Emphyt. ad feud. Schneidvvein. §. fin. Inst. de oblig. num. 9. Clarus lib. 4. sent. §. Emphyteosis. quest. 2.

(d) Locatio enim & conductio sunt bonæ fidei. §. 28. Inst. de actionib. cuius genus quodammodo dici potest. Mixta autem simplicium naturam induunt. l. actio. 1. ff. de estimat. VVesemb. ad d. §. 3. n. 8. Hænon. disp. 16. th. 20. lit. B. Arum. exer. 14. th. 13. lit. A. Treutl. disp. 29. th. 9. Forst. disp. 13. th. 10. Occurrunt præterea in hoc contractu multa, super quibus arbitrium iudicis requiritur; quod secus est in stricti juris contractibus, in quibus tantum ea veniunt, quæ verbis expressè sunt nuncupata. arg. l. quicquid. 99. ff. de verb. oblig. Bachov. ad Treutl. disp. 29. th. 9. lit. C.

(e) Res enim datur in Emphyteusim, ut perpetuò, pro ratione conventionis, sit apud accipientem, quam de facili posset accipiens vel hæres ejus dicere esse suam, nisi introductum esset ut Scriptura interveniret. Rittersh. ad d. §. 3. Hinc videmus toties Scripturæ & instrumenti Emphyteutici mentionem fieri ab Imperatore. l. 1. & 2. C. h. a. l. chartularii. 25. §. 4. C. de S. S. Eccles. Novel. 7. c. 3. ibi & in h. emphyteuticam conscriptionem. Novel. 120. c. 5. ibi contractum fieri in Scriptis.

(f) Emphyteusis enim propriè constituitur in prædiis, arg. tit. si ager. vet. l. si finita 15. §. 27. ff. de damn. infect. non tantum sterilibus. Nov. 120. c. 5. verum etiam fertilioribus & excultis. l. 1. C. de jur. Emphyt. Mynsing. ad d. §. 3. n. 2. & 4. Rittersh. d. §. Coraz. in rub. C. h. t. n. 4. Schneid. ad d. §. 3. n. 2.

(g) Vel in perpetuum d. §. 3. l. 1. §. 1. ff. h. t. vel ad tempus. l. ff. d. t. non modicum arg. l. 1. §. 3. ff. de superfic. cæteroquin ad locationem & conductionem accederet. Bachov. ad d. §. 3. Potius tamen pactio contrahentium spectanda est, quæ legem dat contractibus. l. depositum. 1. §. 6. ff. de pos. l. contractus. 23. D. de regul. jur.

(h) Hoc enim est officium Emphyteutæ & propter hunc finem agri conceduntur, ut cultiores ac fertiliores reddantur; unde etiam nomen suum accepit. Treutl. d. 29. th. 9. Rittersh. ad d. §. VVesemb. hic. n. 2.

(i) In re cognitionem domini. *d. s. 3. Treutl. d. diff. 16. f. 9. lit. H.* ne temporis diuturnitate oblivioni daretur. *Bach. ad Treutl. d. diff. 16. f. 9. lit. H.* Est autem pensionis constitutio de essentia hujus contractus, ac sine eâ esse non potest, sicut nec emptio sine pretio est. *l. inter patrem. 2. ff. de contrah. empr.* Vocatur autem hæc pensio seu præstatio annua, *Canon. l. f. C. b. t. item veditigal. l. 1. l. 2. ff. b. r.*

III.

Dividitur pro ratione personarum concedentium in Ecclesiasticam (a) & civilem seu privatam. (b)

(a) Privata seu civilis est, quando laicus vel privatus aliquis concedit rem suam in Emphyteusim. *S. de iud. d. s. 3. n. 8.*

(b) Ecclesiastica est, quando res immobiles ab Oeconomo & aliis administratoribus, cum causæ cognitione, an Ecclesiæ expediat, Emphyteuticantur. *auth. si quis ruinus. C. de s. s. Ecclesi. Novel. 7. c. 3. Vvesenb. t. hic. Coras. ad rub. C. b. t. n. 8. Mynsing. ad d. s. 3. n. 11. Vult. jurispr. Rom. l. l. c. 36. in fin. Schneid. d. loco.*

IV.

Causa efficiens est vel remota vel propinqua.

V.

Remota est Jus civile. (a)

(a) Quia formam suam habet à jure civili §. adeò 3. *Inst. de locat. quod & Zeno Imperator aperte affirmat, dum constituit, ut propriam haberet conceptionem ac definitionem l. 1. C. b. t.* Jam verò forma dat esse & originem rei. *E. Hunn. var. resok lib. 3. tract. 7. part. 2. quest. 9. Borchold. de feud. c. 3. n. 3. Röcer. in d. l. contractus. 23. c. 4. n. 9. de reg. jur. Specul. in §. nunc aliqua. in princ. de Emphyt. Zaf. in l. 3. eod. in fin. Treutl. diff. 29. volum. 1. ib. 9. Sicbard. ad l. 1. C. b. t. num. 46.*

VI.

Propinqua est consensus contrahentium (a) Testamentum (b) & præscriptio. (c)

(a) Quo solo hic contractus ex dispositione legis perficitur. *l. 1. C. b. t. l. consensu. 2. ff. de obligat. & act. l. hujus. 1. §. 2. ff. de pact. Personæ*

Personæ autem de quarum consensu hæc agitur, debent hujus obligationis capaces esse, ut scil. concedenti seû domino rem suam alienandilibera potestas sit, *S. nunc admonendi. 2. Inst. quib. alien. lic.* & accipiens dives & ad canonem soluendum idoneus sit. *l. f. C. h. s. facilitate item. conveniendi aptus. arg. l. fidejussor. 2. ff. qui satud. cog. Coras. ad l. f. C. hic n. 12. ubi plures recenset, qui ab hoc contractu arcentur.*

(b) Quando scil. testator alicui fundum legat eâ lege, ut jus Emphyteuticum apud ipsum maneat & in dominii recognitionem vicissim certum canonem quotannis soluat, & ille sibi legatum placere dicit; nam aliàs inuitus obligari nec potest nec debet. *l. qui in aliena. 6. ff. de acquir. hered.* Cum enim testator id quod majus est, dominium scil. rei, alteri relinquere possit; quid obstat, quò minus etiam id, quod minus est, alteri tradere ipsi licitum sit. *l. non debet. 21. ff. de reg. jur. cum unusquisque suæ rei moderator ac arbiter. l. in re. 21. C. Mand. etiam abutendo. l. sed & 25. S. 11. ff. de hered. pet. & ibi Gothof. Treurl. disput. 29. ibes. 11. Donell. 9. comm. 13. lit. F.* Ex hac ipsâ ratione dominus alteri dominium, alteri Usumfructum & alia jura relinquere potest. *l. usufructu. 2. ff. de usufr. l. vi. 4. s. ff. de servit.*

(c) Quando scil. quis per triginta aut quadraginta annos fundum ut Emphyteuta possedit, annuamq; pensionem persolvit; ex eo enim præsumitur Emphyteusis concessa, licet de titulo locationis ab initio non constet. *l. jubemus. f. C. de fundus patrim. Treurl. disput. 29. ib. 11. lit. B. Bronchorst. cent. 1. assert. 81. Siehard. ad l. 1. C. h. t. n. 34.*

VII.

Materia in qua sive res quibus imponi potest Emphyteusis, sunt res soli sive immobiles.

(a)

(a) Veluti agri, fundi. *l. 1. ff. b. t. l. lex veltigali. 31. ff. de pignorib.* quia agri sunt subjectum adæquatum, quibus imponitur Emphyteusis, & lex meliorationis, quæ est de essentia hujus contractûs propriè in illis locum habet. *Bach. ad Treurl. disput. 27. ib. 9. lit. E.*

lit. E. Donell. 9. Comm. 13. lit. E. non solum steriles & inculti; sed etiam fertiles & exculti Rittersb. ad d. §. 3. Inst. de locat. In mobilibus vero quæ usû non meliorantur, sed aut pereunt utendo, aut deteriores redduntur, Emphyteusis commodè constitui nequit. arg. §. 2. Inst. de usufr. l. Si natus. i. ff. de usufr. ear. rer. quæ usu consumuntur. VVesenb. hic n. 2. Bachov. ad Treutl. d. disp. ib. 9. lit. E. uti nec in ædibus, quia non sunt subiectum habile hujus contractûs. Bach. & Donell. cit. loc.

IIX.

Forma est vel essentialis vel accidentalis.

IX.

Forma essentialis consistit tum in pactione contrahentium (a) tum in translatione dominii utilis seu (ut vocant) semi-pleni. (b)

(a) Quemadmodum enim omnes contractus legem suam ex conventionione accipiunt. l. 1. §. 6. ff. de pos. l. 23 ff. de reg. jur. ita etiam hic contractus potest suis pactionibus fulciri, tum circa durationem; tum circa caducitatem, intra quantum scilicet tempus, non soluto canone jure suo Emphyteuta cadere debeat. l. 2. C. b. t. tum deniq; circa præstationem periculi, quid obtineat si nihil de eo cautum fuerit. l. 1. ff. b. t. §. aded 3. Inst. de loc. Bach. ad eund. Ideoq; omnia, quæ inter contrahentes super omnibus vel etiam fortuitis casibus, pactionibus habitis, placuerunt, firma illibataq; perpetuâ stabilitate, modis omnibus debent custodiri. l. 1. C. b. t. Cum nihil tam congruum sit fidei humanæ, quam ea, quæ inter contrahentes acta sunt, servare, l. hujus. i. ff. de pact. Coras. ad l. 1. C. b. t. num. 13. in fine. Hinc pro contrahentium conventionione conceditur non tantum in perpetuum. l. 1. §. 1. ff. b. t. sed etiam ad tempus l. f. ff. eod. modò non modicum arg. l. prator. ait. i. §. 3. ff. de superf. item cum clausula, ut elapso tempore renoveretur; item modò conceditur Emphyteutæ & ejus hæredibus; modò nullâ factâ hæredum mentione; interdum ad tertiam vel quartam generationem Mynsing. ad d. §. 3. n. 16. Illa verò

quæ contra substantialia hujus contractus pacta sunt, non valent: veluti si conventum esset, ne Emphyteuta canonem solveret; sine hoc enim nunquam constituitur. Imò si statim ab initio de canonem solvendo non esset pactum, diuturnitate temporis tandem in alium contractum degeneraret. At pactum hoc, ne Emphyteuta propter canonem non solutum expellatur, optimè valet, per *L. 1. §. 6. ff. de pos. l. si quæ. 29. C. de pact. l. 23. ff. de reg. jur. Coras. ad l. 2. C. h. t. n. 4.*

(b) Specifica forma in eo consistit, ut dominium utile, seu (si vocant) semi-plenum in accipientem transferatur. *Wesensb. hic n.* Jus tamen illud ante traditionem non transfertur in Emphyteutam *L. traditionibus. 20. C. de pact. §. 3. vers. traduntur Inst. d. t.* Ideoq; si ante traditionem fundus alteri vendatur, nihil ei, quiprius conduxit, juris in re, sed tantum actionem habet in personam, ad id, quo sua interfuit, rem venditam non fuisse. *Donell. 9. comm. 13. lit. H.* Hinc vulgatum proverbium: *Stauß geher vor Miere.*

X.

Forma accidentalis est Scriptura. (a)

(a) Scriptura enim requiritur ad fidem, & probationem. *l. census 10. ff. de probationib. quæ aliunde non facile suppetit, cum in longum tempus fieri soleat Donell. libr. 13. comm. c. 22. lit. B.* Emphyteusis sua naturâ perpetua est, hominum verò memoria labilis. *l. peregrè. 44. ff. de acquir. pos. Schneidvv. d. §. n. 7. VVesensb. tr. hic. Treutl. d. disp. 29. tb. 9. Hunn. var. resol. lib. 3. tract. 7. part. 2. quæst. 11. Scharh. ad l. 1. C. h. t. n. 33. & 35. Mynsing. ad d. §. 3. Inst. de los. num. 26.* Hic potius tamen consuetudinem loci, in quo celebratur hic contractus, attendendam esse, monent *Clar. lib. 4. sent. §. Emphyt. quæst. 4. Coras. ad l. 1. C. hic. n. 12.* Optima enim legum interpretis est consuetudo *l. si de interpretatione 37. ff. de legib.*

XI.

Finis est vel respectu domini seu concedentis (a) vel respectu Emphyteutæ seu accipientis. (b)

(a) Finis respectu domini est melioratio. Ob id namq; dat rem suam in Emphyteusim, ut culturâ & curâ melior reddatur,

tur, l. i. ff. h. t. ac annuatim certam pensionem recipiat. l. 2. C. b. t. Wesenb. w. hic n. 2. Rittersb. ad d. §. 3. Schneid. eod. n. 1.

(b) Ut canone annuatim in recognitionem dominii soluto, fundo uti-frui liceat. d. §. 3. Hinc quicquid Insularum emersione, alluvione, thesauri inventionem vel alio quovismodo fundo Emphyteutico obveniri potest, ad ipsum pertinet, omnesq; fructus tam sponte natos quam sacros, sive per se, sive per alium, lucratur, per l. 10. ff. de reg. jur. Clar. d. §. Emphys. quest. 41. Quia hæc commoda etiam ad Usufructuarium pertinent, cujus causa multo debilior est quam Emphyteutæ. Coras. ad l. i. C. b. t. n. 16. & seqq. Quando verò translatum est dominium à domino in Emphyteutam, tenetur fundum cultui & curâ non deterius sed cultius reddere l. i. ff. b. t.

XII.

Effectus sunt vel quoad dominum (a) vel quoad Emphyteutam (b) vel quoad utrumq; (c)

(a) 1. Dominus rem tradere tenetur: traditionibus enim non nudis pactis dominia rerum transferuntur. l. traditiōnib. 20. C. de pact. Nam & Ususfructus pactiōnibus firmiter constitui potest, tradendus tamen simul est. Traditus autem intelligitur, si Emphyteutam induxerit in fundum. l. omnium. 3. ff. de Usufr. 2. Sine causa prædium Emphyteutæ auferre nequit, imo nec donare nec vendere nec alio modo alienare sine ejus consensu, etiam si alius meliorem conditionem offerat. d. §. ad eò 3. l. 1. ff. b. t. Donell. 9. comm. 13. lit. K.

(b) 1. Canonem irrequisitus ipse afferre tenetur, nec denunciationem expectare debet. l. f. C. b. t. Coras. ad eand. n. 23. & 24. Nisi fuerit impeditus adversâ valetudine vel aliis infelicitatibus quæ excusationem merent. l. non exigimus. 2. §. 3. ff. si quis cautionibus. Eò namq; casû potest per alium facere. c. quod quis facit. 72. de reg. jur. in 6. vel dominus non extiterit vel ejus hæredes. arg. l. pecunie 9. §. f. ff. de usur. & fruct. Nihil n. tunc Emphyteutæ potest imputari, qui solvere etiam si maximè velle, non potuit. arg. l. cum quidam 17. §. 3. ff. d. t. Coras. ad l. 2. C. b. t. n. 12. Canon v. iste non in sola pecunia; verum etiam in aliis rebus, videl. frumento, vino, oleo, gallinis & id genus aliis, consistere potest, per l. pecunia 178. & l. 22. ff. de v. s. Coras. ad l. 2. C. b. t. n. 29.

II. τῶν δημοσίων ἀποχὰς hoc est, Publicarum pensionum exsolutarum, videlicet vectigalium, tributorum, collectionum ad refectionem viarum & cætera, quæ quotannis ab Emphyteuta sunt præstanda, testimonia sive apochas afferre debet. l. 2. C. h. r. Hæc enim onera cum ad prædia pertineant, per consequens à possessoribus erunt præstanda l. imperatores. 7. ff. de public. & vectig. l. omnes f. C. sine cens. fund. &c. Donell. 9. comm. 14. lit. N. Quando autem has pensiones soluit, necesse est, ut nomine domini apocham publicam accipiat, Donel. d. loc. lit. O. Apocha autem datur debitori à creditore, quâ creditor fatetur se debitum accepisse. l. Stichus 67. §. 2. ff. de condit. indeb. E. diverso antapocha datur creditori à debitore, quâ debitor fatetur se debere aut aliquid à se perfolutum esse. l. plures. 19. C. de fid. instrum. Coras. ad l. 2. C. h. r. n. 6.

III. Si quid specialiter conventum est inter contrahentes de alienatione Emphyteuseos, illud modis omnibus servandū est. l. 3. C. h. r. Si verò nulla pactio interposita est, minimè Emphyteuta sine consensu domini jus suum vendere, sed secundū modum in d. l. 3. C. eod. procedere debet. 1. Reperto emptore pretium certum offerente, domino, cui jus ἐπιμήσεως competit, illud testato denunciet atq; prædicat, quantum pretium ab alio accipi possit, & si dominus hoc dare maluerit, & tantam præstare quantitatem, quantam Emphyteuta ab alio accipere potest, ipsum dominum omni modo aliis præferat. Si verò nihil respondit, vel se ea de re deliberaturum ait, tunc debet declarationem voluntatis domini expectare per duos menses; his elapsis, si dominus vel negaverit se empturum, vel tacuerit, licentia Emphyteutis datur, jus suum vel ἐμποιήσασθαι cui libuerit, etiam invitis domino, vendere. l. f. C. h. r. Rittersb. ad d. §. 3. Bachov. ad Treutl. d. diss. th. 13. lit. E. Donell. 9. comm. 14. lit. C. Coras. ad l. 3. C. h. r. num. 11. 2. Novam Emphyteutam in possessionem inducat Dominus. Sine inductione enim, quæ loco traditionis est, l. 3. ff. de usufr. l. 20. C. de pactis nihil transfertur; idque propterea, ne vi fundum invaluisse videatur. Coras. ad l. f. C. h. r. n. 15. Si autem dominus vel negaverit vel non concesserit, expectandi iterum sunt duo menses, quibus elapsis, si dominus cum

cum suscipere noluerit, permittitur Emphyteuticus vel Emphyteumata sua vendere vel alio modo alienare etiam non consentientibus dominis. *l. f. C. d. r. Coras. cit. loc. Donel. g. Comm. 14. lit. D. Everb. in 10p. ab Emphyt. ad feud.* 3. Novus Emphyteuta pro admissione seu investitura domino honorarium, vulgo Laudemium, Græcis *εισδήσις* dictum, offerat, quod est quinquagesima pars pretii sive æstimationis istius loci. *l. f. C. eod. Mysing. ad §. 3. Inst. de locat. n. 9.* quod tamen pro varietate & consuetudine locorum variari potest; itaq; potius consuetudo istius loci exquirenda est. *l. 37. ff. de ll. Coras. ad l. f. C. b. r. n. 22.* idq; honorarium propterea constituit Imperator, ne domini avaritia tenti, magnam pecuniarum molem pro admissione, ab Emphyteutis extorquerent, quod olim maximè in usu fuisse, ex *d. l. f. C. b. r.* satis patet. *Donell. g. comm. 14. lit. E.* 4. Alienatio fiat in personas non prohibitas; sed divites & ad canonem solvendum idoneas. *l. f. C. b. r. Coras. ad eand. n. 12.*

Quod de venditione diximus, de cæteris quoque speciebus alienationis intelligendum est. Arque sic in scio domino jus suum neque permutare, cum vicina sit permutatio emptioni, *l. Aristo. fin. ff. de rer. permutat. l. si qui. 15. ff. quib. ex caus. in possess.* imò olim ipsa emptio & venditio fuerit, *§. 2. Inst. de empt. & vend.* nec donare vel alio modo transferre potest. Verba *e. in l. ult. C. b. r.* 1. sunt generalia & omnem alienationem continent. 2. Emphyteuta habet rem suam à domino *d. §. 3.* proinde æquum erit, ut domini consensum requirat. *Coras. ad l. f. C. b. r. n. 1.* 3. Quia domini interest, primò, ut sciat, quis novus sit Emphyteuta; secundò, ut priusquam ei possessionem concedat, de Laudemio & annuo canone sibi prospicere possit. *Hænon. diss. 4. ad reg. jur. l. 21.* 4. Quoties agitur de alterius præjudicio, toties consensus ejus requiratur necesse est. Agitur autem de præjudicio domini, quando jus Emphyteuticum, ipso ignorante, alienatur; siquidem ipsius interest, non quemvis habere Emphyteutam; sed eum, qui in re Emphyteutica colenda, diligens sit, quiq; canonem quotannis solvere possit & velit. *Hunn. lib. 3. variar. resol. tit. 7. part. 2. quæst. 12. Fachin. lib. 3. contror. c. 97. &*

lib. 6. cap. 98. lib. 10. cap. 68. Pactum autem, quo Emphyteutæ conceditur, jus suum sine consensu domini vendere, optimè valet. *per l. 1. §. 6. ff. de pos. Coras. ad l. f. C. b. s. n. 4.* Nam aliàs pactum nihil operaretur.

(c) Perfecto contractu neutri contrahentium pœnitere licet. *Clarus. §. Emphyt. quest. 2. Treutl. disp. 29. sb. 9.* Tandem oritur ex hoc contractu actio, qualisnam verò illa sit, inter Dd. non satis expeditum est. Nonnulli actionem præscriptis verbis ex hoc contractu oriri existimant, *arg. l. 3. §. 4. ff. de præscript. verb.* Alii conditionem ex lege volunt, *Treutl. d. d. sb. 13. sic. G. Coras. ad. l. C. b. s. n. 10. Donel. g. comm. 14. lic. O. moti Lunic. ff. de condi. ex l. Everb. in id. ab Emphyt. ad feud. Clar. §. Emphyt. quest. 47. Wesenb. w. b. 1.* Quia verò hic contractus nominatus est & proprium ac speciale habet nomen ab alijs distinctum; etiam propriam ac specialem habebit actionem ad differentiam aliarum, quæ ad formam actionis hypothecariæ seu pignoratitiæ, haud male dici potest, actio Emphyteuticaria, item actio vectigalis, *l. si finitis. 15. §. 26. ff. de damn. infect. Hynn. lib. 3. var. resol. tract. 7. part. 2. quest. 13. Mynsing. ad d. §. 3. n. 7.*

XIII.

Adjuncta sunt vel quoad dominum (a) vel quoad Emphyteutam. (b)

(a) Aut enim specialiter est conventum, ad quem pertinere debeat damnum rei, & standum est pacto: aut non est, & sic totus rei interitus ad ipsum pertinet, *A. §. 3. Inst. de loc. l. i. C. b. s.* aut quando res possidetur ab hostibus sine spe recuperandi, *l. cum unus. 12. §. f. ff. de reb. auctor. jud. vel ager perpetua inundatione devastatur. d. l. 12. l. possideri 3. §. 17. ff. de acquir. possess. Schnejd. d. §. n. 9. Rittersb. ibid. Treutl. d. disp. 16. n. sic. A. Siehard. ad l. i. C. b. s. n. 20.*

(b) Particulare verò damnum (si nihil conventum est) ad Emphyteutam spectat *d. §. 3. l. i. C. b. s. Fachin. lib. 1. contr. cap. 89.* Inundatio fundi, non perpetua, *l. qui universas 30. §. 3. ff. de acquir. poss. Bronch. cens. 1. c. 24. assert. 84.* Incursum hostium, *Clar. §. Emphyt.*

phyr. quest. 7. Hanon. disp. 16. tb. 21. Sterilitas agrorum. Clar. d. loc. quest. 8. Treutl. d. disp. 16. ii. lit. A. Sterilitas enim differt à totali rei interitu. Bronch. cent. 1. assert. 55. Han. disp. 16. tb. 21. & tempore sterilitatis non ipsum prædium perit, sed tantum fructus, qui pars fundi appellantur. l. fructus 44. ff. de rei vend. nec eo tempore possidere desinit, licet modicos percipiat fructus. Clarus. d. §. quest. 7. & 41. Quod in tantum verum est, ut, etiamsi ultra dimidium res pereat, tamen à præstatione canonis non liberetur, nec de pensione aliquid remittatur, l. etiam partu 43. ff. de usufr. Qui enim sentit commodum, sentiat vicissim incommodum, l. secundum 10. ff. de R. J. Hinc vulgati duo versiculi:

Si perit res tota, non dolet Emphyteota

Sed si pro parte, nullâ se liberat arte.

Sicut nec vice versâ domino pensio augetur, quando per alluvionem aut alio quocunque modo incrementum rei Emphyteuticæ accessit, *Everb. in loc. ab Emphyt. ad feud. Coras. l. 1. C. b. t. m. 16. Clar. §. Emphyteusis quest. 8. Siebard. ad l. 1. C. b. t. n. 23. Ex hac ipsa ratione thesaurus in fundo Emphyteutico inventus totus acquiritur Emphyteutæ, nec quicquam ad dominum pertinet. Schneid. ad §. thesaurus. 39. Inst. de rer. divis. Coras ad l. 1. C. b. t. n. 16. & seqq. Forst. disp. 6. tb. 30.*

XLV.

Emphyteusi cognata sunt: Emptio (a) locatio (b) libellaria (c) Precaria (d) census (e) feudum (f) superficies (g) Ususfructus (h).

(a) Quia æquè consistit in immobilibus *l. in venditionib. 9. ff. de contrab. emptione. & certum pretium intervenit, ut in Emphyteusi. l. inter. 2. §. 1. ff. eod.*

(b) Præstatur quoque certa annua pensio. *l. ex conducto. 15. §. 4. ff. locat. item in immobilibus consistitur Emphyteusis. l. si quis. §. 2. ff. eod.*

(c) In hoc convenit cum Emphyteusi, quod utrinq; dominium utile seu semi-plenum in accipientem transferatur. Imò tanta est similitudo inter hunc contractum & Emphyteusis ut hoc

ut hodie plerumque confundantur ac pro synonymis accipiantur, *Mynsing. ad d. §. 3. n. 11. Coras. in rub. C. b. t. n. 14. Everh. in top. in loc. ab Emphyt. ad feud. ubi eam vocat Emphyteusin subalternam. Clar. §. Emphyt. quæst. 1.*

(d) Hoc habet commune cum Emphyteusi, quod res immobilis sub annua pensione concedatur. *Coras. in rub. C. b. t. num. 17.*

(e) In hoc affinis est Emphyteusi, quod concedenti vel ejus hæredibus certa quotannis pensio præstetur, *Coras. d. l. n. 15. Mynsing. ad d. §. n. 10.*

(f) Quia utrinque dominium plenum penes dominos manet, utili seu semi-pleno in accipientes translato. *§. 1. lib. 2. F. t. 8. Coras. hic n. 13. Mynsing. d. loc. n. 9. Everb. in top. à feud. ad Emphyt. n. 2, 3, 4. & seqq.*

(g) Præstatur quoque certa annua pensio ut in Emphyteusi, *l. 74. ff. de rei vendic.*

(h) Tam usufructuarius quam Emphyteuta naturaliter possident. *l. naturaliter. ff. de acquir. poss.* Plures convenientias quære apud Dd. passim. *ad d. §. 3. Inst. de loc.*

XV.

Diversa ab Emphyteusi itidem sunt: Locatio (a) venditio (b) Precaria (c) Census (d) Feudum (e) Superficies (f) Ususfructus (g) Libellaria (h).

(a) In Emphyteusi dominus transfert dominium utile seu semi-plenum in accipientem, retento sibi pleno. *Wesemb. ad d. §. 3. n. 8. Rittersb. eod. in fin. Donell. g. comm. 14.* Dominium vero rei locatæ non transit in conductorem. *l. non solet. 37. ff. Locat.* sed duntaxat usus, & sic rei detentionem habet, non possessionem neque naturalem neque civilem, *l. non solum. 33. §. 1. in fin. ff. de usurp. & usucap. l. qui ex i. C. comm. de usucap.* In Emphyteusi propter sterilitatem non remittitur pensio. *l. i. C. b. t.* In conductione vero remittitur vel minuitur pensio. *l. ex conducto 15. §. 4. ff. Locat.* Onera publicarum functionum impensasq; & quæ perpetuam fundi utilitatem respiciunt conductor subire non tenetur. *l. dominus 55. §. 1. ff. l. c.* Exceptis iis quos suus usus exigente fecit

fecit videlicet in arando, serendo, &c. *arg. l. fructus 7. §. 16. ff. solut. matrim.* Quæ tamen omnes etiam majores ad Emphyteutam pertinent. *l. 2. C. b. t. Coras. ad l. 1. C. b. t. n. 4.*

(b) In Emphyteutam non transfertur plenum jus, ut pro lubito rem vendere possit. *l. f. C. b. t.* In venditione verò omne jus in Emptorem transit. *l. ex empto. 11. §. 2. ff. de act. emp.* Emphyteusis ab Emphyteuta canonem non solvente, potest auferri *l. 2. C. b. t.* Res verò vendita etiam, nondum soluto pretio ab emptore avocari non potest. *L. incivile 12. C. de rei vind. Schneidov. ad d. §. 3. n. 4. & 5.*

(c) Precaria, vulgò *Strengnab* semper fit cum pacto renovationis de quinquennio in quinquennium, *c. 1. de pretar. Coras. in rub. C. b. t. n. 17.* idq; propterea, ne temporis diuturnitate contractus memoria pereat. *c. longinquitate 64. caus. 12. quas. 2.* Emphyteusis non item. *Everb. in top. loc. ab feud. ad Emphyt. n. 56.* Precaria interdum gratuita est; Emphyteusis canonem requirit, *d. §. 3. l. 1. ff. b. t. l. 2. C. eod. Mynsing. ad d. §. n. 14.*

(d) Emphyteuta canonem per triennium in privata, per biennium verò in Ecclesiastica, nō solvens ejicitur *l. 2. C. d. t. Censuarius*, etsi per plures annos censum non solverit, jure suo non cadit. *Coras. in rub. C. b. t. n. 15. in fin. Everb. in top. in loc. ab Emphyt. ad cens. n. 5. Mynsing. cit. loc. n. 10.*

(e) Emphyteusis conceditur sub lege meliorationis. *l. 1. ff. b. t. feudum* verò sub lege fidelitatis. *c. 1. qualiter jur. deb. 2. F. 5.* Emphyteuta quotannis certum solvit canonem. *l. 2. C. b. t.* Vassallus verò requisitus servitia militaria præstat. *c. 1. §. similiter. 2. F. 40. t. 1. §. 4. 2. F. 26. Mynsing. cit. loc. n. 9. Everb. in top. ab Emphyt. ad feud. n. 1. 2. 3. & seqq.*

(f) Emphyteuta cum superficie solum & meliorationes agnoscit. *auth. si quas. C. de S. S. Eccles.* Superficiarius verò tantum jus habet in superficie. *l. 1. ff. de superf. Coras. in rub. C. b. t. n. 16. Mynsing. ad d. §. n. 13.*

(h) Ultimò Ususfructus differt ab Emphyteusi, quia hæc est perpetua *l. 1. §. 1. ff. b. t.* & transit ad hæredes *d. §. 3.* Ususfructus verò non transit ad hæredes, sed usufructuarii morte extinguatur *§. 3. Instit. de lusufr. Rittersb. ad §. 3. Inst. de locat. Sicbard. ad l. 1. C. b. t. n. 30.*

XVI.

Cum autem nihil tam naturale sit, quam eo genere quidve dissolvere quo colligatum est (a); ita etiam Emphyteusis rectè constituta variis rursus ex causis finitur.

(a) *l. nihil tam naturale. 35. l. omnia qua 100. l. ferè quibuscunq. 153. ff. de reg. jur.*

XVII.

Finitur autem vel ex re ipsa (a) vel ex personis contrahentibus, & quidem vel ex parte concedentis (b) vel accipientis (c) vel denique ex lege conventionis. (d)

(a) Veluti si tota res pereat. *d. §. 3. l. 1. C. b. l.* Re autem prorsus perempta, perempta quoque censetur pensio, quia hæc datur propter rem, *l. Domum. 57. ff. de contrab. empt. Schneidw. ad d. §. 3. n. 9. Rittersb. eod. Hænon. disp. 16. tit. 21. Coras. ad l. 1. C. b. l. n. 13. Donel. 9. comm. 14. lit. M. Mynsing. ad §. 3. Instit. de locat. n. 28. Bronch. cens. 1. assert. 84.*

(b) Quando scilicet alicui fundus sub conditione esset legatus, & hæres, qui pendente conditione istius fundi dominus esset. *l. Et post. 12. §. 2. ff. famil. hercis. c.* alteri in Emphyteusin fundum istum concessit, existente conditione cum domini seu hæredis, cum accipientis seu Emphyteutæ jus expirat. Resoluto enim jure concedentis resolvitur jus accipientis, *l. 31. ff. de pignorib. in fine Et Gosbofr. ad eand. lit. F. Donell. 9. comm. 14. in princ.*

(c) Et sic finitur vel ex ejus culpa, vel sine ejus culpa. Ex ejus culpa. I. si res fuerit deteriorata dolo vel magna ejus culpa ac supina negligentia; quo casu dominus ad rei restitutionem agere potest, & hoc expressis verbis constitutum est in Emphyteusi Ecclesiastica. *Auch. qui rem. C. de SS. Eccles. Nov. 7. c. 3. §. scire autem 2. Novel. 120. cap. 8.* Quod ad Emphyteusin quoque privatam transferre quid prohibet? *arg. l. ade 3. C. de locato Et cond.* Cum n. ob hanc causam conductor expelli possit. *d. l. ade 3. quidni & emphyteuta?* præsertim cum ipsi hac lege fundus concedatur ut meliorem eum reddat, & his intermissis in legem contractus

tractus peccet; quæ tamen omnibus modis servanda est l. 1. C. h. r. Donell. 9. comm. 14. lit. D. in fine. Schneid. ad d. §. n. 12. Mynsing. ad eund. n. 20. Rittersh. hic Eyerhard. in topic. in loc. ab Emphyt. ad feud.

II. Si apochas & canonem non præstiterit. l. 2. C. h. r. in Emphyteusi quidem Ecclesiastica per biennium Auth. qui rem. C. de 3. s. Eccles. Novell. 7. c. 3. §. 2. Novel. 120. c. 8. in civili verò seu privata per triennium. d. l. 2. C. h. r. Coras ad eand. n. 8. Schneid. ad d. §. 3. n. 10. Myns. ad eund. n. 19. Rittersh. ibid. Everb. in top. ab Emphyt. ad feud. VVesenb. ex. h. t. n. 2. Clar. S. Emphyteusis quest. 7. & 43. Donell. 9. comm. 14. lit. E. Treul. disp. 29. sb. 12. Bronch. cent. 1. miscell. assert. 42. Gædd. ad l. 2. §. 1. ff. de verb. signif. Et hoc procedit, etiamsi à domino de solvendo canone non fuerit interpellatus. d. l. 2. C. h. r. Quid si dominum in tandundem sibi habeat obstructum? tunc potest opponere compensationem, atq; ita, cum habeat legitimam exceptionem, non potest dici in mora fuisse. l. nulla 88. ff. de R. l. c. non est in mora 60. de R. Jur. in 6. l. lecta 40. in fine. ff. de reb. credit. Schneid. ad §. 30. Inst. de actionib. n. 12. Quando verò dominus canonem accipere malitiosè recusat, ut ita post cessationem triennii causam habeat eum expellendi; Emphyteuta pecuniam obsignatam secundum legem deponere debet, atq; ita ejectionis periculum evitare potest. l. 2. C. h. r. l. obsignatione 9. C. de solut. Coras ad d. l. 2. C. h. r. n. 29. Rittersh. d. §. 3. Quid si unus ex hæredibus non solvat, an tunc tota res domino committitur? Negativa æquitati magis consentanea est per l. fraudati 8. §. 1. ff. de public. & vectig. Cum enim hæreditatis onera pro rata inter hæreses dividantur l. neq; æquam 1. C. si cert. pet. iniquum esset propter unius cohæredis negligentiam reliquos omnes jure suo privari; alterius enim dolus vel negligentia alteri nocere non debet l. Electio 26. §. 6. ff. de nox. al. action. l. f. ff. ad SC. Syll. l. rem 65. ff. de evictionib. Alias cohæres callidè cum domino posset colludere & reliquos malitiosè fallere. Coras ad l. 2. C. h. r. n. 11. Fach. l. 1. controv. c. 97. & lib. 30. cap. 63. n. 38.

III. Si Jus suum invito domino alienaverit vel alium Emptorem in scio domino prætulerit. l. f. C. h. r. Cum enim rem suā habeat à domino, æquum est ut domini consensum requirat. Coras. ad d. l. f. C. h. r. n. 2. Schneid. ad d. §. 3. n. 11. Rittersh. ibid. Mynsing. eod. n. 21. Everb. in Top. ab Emphyt. ad feud. Donell. 9. comm. 14. lit. D. VVesenb.

æ. b. t. n. 2. Tum demum propter jam enumeratas causas jure suo cadit Emphyteuta, quando dominus declarat velle locum esse caducitati *l. f. C. h. t.* quia quilibet potest juri pro se introducto renunciare. *l. si quis 29. C. de pact.* Everhard. in *top. ab Emphyt. ad feud.* Prædictis verò modis quando jus Emphyteuticum cecidit in commissum, Emphyteutam propriâ authoritate dominus expellere non potest, sed decretum & sententiam judicis super hoc requirere debet. Per *l. non est, 176. ff. de R. l. t. tit. C. ne quis in sua causa* *Eccl. l. ceditores 3. C. de pignor. l. dotu 9. C. sol. u. mat. r.* Ne via contentionibus & armis aperiatur. Clarus §. *Emphyteusis quasi. 11.* Everh. in *loc. ab Emphyt. ad feud.* Coras. ad *l. 2. C. h. t.* Bronch. cent. 1. assert. 28. *Fachin. lib. 1. contr. cap. 95.*

Sine culpâ Emphyteutæ finitur Emphyteusis. I. Præscriptione, si scil. domino possessionis causam mutet. Quando nimirum dominus vult recognosci dominium & in ejus recognitionem canonem solvi, & Emphyteuta ei jus directum inficiatus est, atq; exindè per triginta annos pro suo possedit, tunc n. videtur præscriptum, quasi ex tacito domini & possidentis consensu. *l. male 2. l. omnes 4. C. de præscript. 30. vel 40. ann. Vves. æ. hic n. 2.* Bach. ad *Treut. disp. 29. th. 11. lit. D.* Causa verò possessionis non mutata nunquam præscribit. Nam etsi canonem per plurimos annos non præstiterit, tamen manet jus plenum penes dominum, & videtur Dominus tacitè Emphyteutæ canonem remisisse. II. Exincta generatione Emphyteutæ. *Vvesenb. Parat. b. t. n. 2.*

(d) Si Emphyteusis sit concessa ad tertiam vel quartam generationem vel ad certum tempus, puta triginta, quadraginta vel centum annos, finito illo tempore finitur Emphyteusis, & quasi-dominium consolidatur cum pleno. *l. f. ff. b. t.* nec finito tempore vel Emphyteutæ generatione exinctâ, jus illud proximo agnatò concedere tenetur dominus. *arg. l. dudum. 14. C. de contrah. empt.* Quilibet enim est moderator & arbitreretur suarum *l. in re 21. C. mand.* Atque hæc pro instituti ratione dicta sufficiant.

DEO TRIN-UNI LAUS, HONOR
ET GLORIA.

